

ΕΛΛΑΔΑ: ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΝΤΑΙ

Απρίλιος – Ιούνιος 2026

1. Τάσεις για το 2026: σταθερές αφίξεις και αυξανόμενη πίεση στην Κρήτη

Η Ελλάδα συνεχίζει να δέχεται σημαντικό αριθμό ατόμων που αναζητούν προστασία. Μέχρι τα μέσα Ιουνίου του 2026, είχαν φτάσει στην Ελλάδα 14.340 άτομα, αριθμός που αντιστοιχεί σε μείωση περίπου 15 τοις εκατό σε σύγκριση με το 2025. Παρά τη μείωση αυτή, οι αφίξεις παραμένουν σταθερές και η Κρήτη εξακολουθεί να αποτελεί το κύριο σημείο εισόδου το 2026, συγκεντρώνοντας περίπου το 70 τοις εκατό των θαλάσσιων αφίξεων. Η εξέλιξη αυτή συνεχίζει να ασκεί πίεση στις δυνατότητες υποδοχής και καταγραφής, ιδίως δεδομένης της περιορισμένης υποδομής υποδοχής που διατίθεται στο νησί. Πρόσφατα δημιουργήθηκε μια προσωρινή εγκατάσταση στην Αγυιά των Χανίων, ωστόσο αναμένεται ακόμη η δημιουργία αντίστοιχης εγκατάστασης στο Ηράκλειο. Ταυτόχρονα, η κυβέρνηση συζητά δημοσίως την πρόθεσή της να προχωρήσει σε μια ολοένα και πιο περιοριστική προσέγγιση όσον αφορά τη μετανάστευση και απομακρύνεται από την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ. Στο Κοινοβούλιο επισημάνθηκε ότι «σε ενδεχόμενη έξαρση ροών, η αναστολή ασύλου θα είναι το πιο ήπιο από τα μέτρα που θα πάρουμε». Δεν δόθηκε καμία διευκρίνιση ως προς το ποια επιπλέον μέτρα θα μπορούσαν να προβλεφθούν, δεδομένου ότι η αναστολή της πρόσβασης στο άσυλο είναι από μόνη της αντίθετη προς το διεθνές δίκαιο και το δίκαιο της ΕΕ.

Μεταξύ των αφίξεων δια θαλάσσης, οι πολίτες Σουδάν και Αφγανιστάν αντιπροσωπεύουν συνολικά σχεδόν το 39% των αφίξεων το 2026, με ποσοστά 20,3% και 18,3% αντίστοιχα. Στις πέντε κορυφαίες εθνικότητες περιλαμβάνεται επίσης το Μπαγκλαντές, το οποίο αποτελεί τη μεγαλύτερη μεμονωμένη ομάδα με ποσοστό 25%, ακολουθούμενο από την Αίγυπτο με 7,5% και την Υεμένη με 4,6%. Το προφίλ αυτό υποδηλώνει μικτές μετακινήσεις που περιλαμβάνουν τόσο οικογένειες όσο και μόνους άνδρες, συμπεριλαμβανομένων των ασυνόδευτων παιδιών. Τον Μάιο του 2026, 1.465 ασυνόδευτα παιδιά φιλοξενούνταν στην Ελλάδα, η πλειονότητα των οποίων είναι αγόρια άνω των 15 ετών, κυρίως από την Αίγυπτο, το Αφγανιστάν, το Σουδάν και τη Συρία.

2. Εφαρμογή του Συμφώνου στην Ελλάδα: οι εγγυήσεις για την προστασία των παιδιών σε κίνδυνο

Στις 9 Ιουνίου 2026, η Ελληνική Βουλή ενέκρινε την εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή του Συμφώνου της ΕΕ για τη Μετανάστευση και το Άσυλο.¹ Ο νόμος εισάγει σημαντικές αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά που ζητούν άσυλο και οι οικογένειές τους που φτάνουν στην Ελλάδα θα υποβάλλονται σε έλεγχο, θα τυγχάνουν υποδοχής, θα κατευθύνονται προς τις διαδικασίες ασύλου και, όπου απαιτείται, θα επιστρέφονται. Αν και παρουσιάζεται ως μέρος της εφαρμογής ενός κοινού ευρωπαϊκού πλαισίου, η εθνική νομοθεσία υπερβαίνει την απλή τεχνική μεταφορά. Εδραιώνει μια πιο περιοριστική προσέγγιση, με αυξημένη χρήση διαδικασιών συνόρων, περιορισμών στην κυκλοφορία, κράτησης ή de facto κράτησης, καθώς και ταχύρρυθμης επεξεργασίας των αιτήσεων.²

Η διαδικασία μέσω της οποίας ψηφίστηκε ο νόμος εγείρει επίσης ανησυχία. Η περίοδος δημόσιας διαβούλευσης ήταν πολύ σύντομη και το νομοσχέδιο κατατέθηκε στη Βουλή αμέσως μετά, δημιουργώντας αμφιβολίες ως προς το κατά πόσον ελήφθησαν ουσιαστικά υπόψη οι παρατηρήσεις ανεξάρτητων φορέων, της κοινωνίας των πολιτών και των φορέων που δραστηριοποιούνται στον τομέα των δικαιωμάτων του παιδιού.

¹ Ν. 5307/2026 (ΦΕΚ Α' 90/11-06-2026).

² Μεταξύ άλλων Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Παρέμβαση της Υπατης Αρμοστείας στην ακρόαση φορέων σχετικά με το σχέδιο νόμου για την «Εφαρμογή του Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο», 5-6-3036; ΕΕΔΑ, Παρατηρήσεις στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, 28-5-2026, σ. 39; Συνήγορος του Πολίτη, Παρατηρήσεις στο σχέδιο νόμου, 2-6-2026, σ. 24; Επίσης Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, Σχόλια στο σχέδιο νόμου, 28-5-2026.

Για τα παιδιά και τις οικογένειες που αναζητούν προστασία, η κύρια ανησυχία είναι ότι το νέο πλαίσιο ενδέχεται να δυσχεράνει την πρόσβαση στα δικαιώματα. Ο έλεγχος, οι διαδικασίες στα σύνορα και το νομικό πλάσμα της «μη εισόδου» ενδέχεται να οδηγήσουν τους νεοαφιχθέντες, συμπεριλαμβανομένων των οικογενειών με παιδιά, να παραμένουν για μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα σε εγκαταστάσεις στα σύνορα ή σε κλειστούς ή εξαιρετικά περιορισμένους χώρους. Η έναρξη ισχύος του νέου πλαισίου σημαδεύεται επίσης από ένα κρίσιμο κενό: την απουσία, κατά τη στιγμή της σύνταξης του παρόντος, ενός λειτουργικού συστήματος **δωρεάν νομικής συμβουλευτικής σε πρώτο βαθμό**, συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξης για την υποβολή αίτησης ασύλου.³ Αυτό αποτελεί ιδιαίτερο πρόβλημα στο πλαίσιο του Συμφώνου, όπου οι διαδικασίες αναμένεται να εξελίσσονται ταχύτερα και όπου η έγκαιρη νομική ενημέρωση μπορεί να καθορίσει αν ένα άτομο κατανοεί τα δικαιώματά του, εγείρει ζητήματα ευαλωτότητας, προσκομίζει τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία ή αμφισβητεί αποτελεσματικά έναν παράνομο περιορισμό. Για τα παιδιά και τις οικογένειες, η έλλειψη έγκαιρης νομικής υποστήριξης αυξάνει τον κίνδυνο να μην αναγνωριστούν οι ανάγκες προστασίας ή οι διαδικαστικές εγγυήσεις να παραμείνουν στα χαρτιά και όχι στην πράξη.

Οπισθοδρόμηση για τα ασυνόδευτα παιδιά

Τα σοβαρότερα ζητήματα παιδικής προστασίας αφορούν τα ασυνόδευτα παιδιά. Από το 2020, η Ελλάδα είχε λάβει σημαντικά μέτρα για να απομακρυνθεί από τη χρήση της «προστατευτικής φύλαξης» και να αναπτύξει ένα εξειδικευμένο σύστημα προστασίας για τα ασυνόδευτα παιδιά, βασισμένο στην παραπομπή σε χώρους διαμονής κατάλληλους για την ηλικία τους, στην επιτροπεία και στη φροντίδα προσαρμοσμένη στις ανάγκες των παιδιών. Η νέα νομοθεσία απειλεί να ανατρέψει τμήματα αυτής της προόδου.

Πρώτον, ο νόμος επιτρέπει την τοποθέτηση ασυνόδευτων παιδιών ηλικίας 16 ετών και άνω σε κέντρα φιλοξενίας για ενήλικες, όταν αυτό κρίνεται ότι εξυπηρετεί το βέλτιστο συμφέρον τους.⁴ Ωστόσο, η τοποθέτηση παιδιών μαζί με άγνωστους ενήλικες τα εκθέτει σε αυξημένους κινδύνους βίας, εκμετάλλευσης, κακοποίησης και παραμέλησης, ενώ υπονομεύει τον παιδοκεντρικό χαρακτήρα του συστήματος προστασίας. Δεδομένου ότι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό κριτήριο σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν ασυνόδευτα παιδιά, είναι δύσκολο να κατανοηθεί πώς η τοποθέτηση σε τέτοιου είδους κέντρα φιλοξενίας θα μπορούσε να ανταποκριθεί στην εν λόγω νομική υποχρέωση. Αυτό δημιουργεί σοβαρές ανησυχίες τόσο για την ουσία όσο και για την ποιότητα της αξιολόγησης του βέλτιστου συμφέροντος στην πράξη, ιδίως σε ένα πλαίσιο όπου η πρόσβαση σε εξειδικευμένες υπηρεσίες προστασίας των παιδιών, στην επιτροπεία και στην εξατομικευμένη αξιολόγηση παραμένει άνιση.

Δεύτερον, η νομοθεσία προβλέπει τη χρήση «ασφαλών ζωνών» στις δομές (camps) της ηπειρωτικής χώρας και στα Κέντρα Κλειστής Ελεγχόμενης Πρόσβασης στα νησιά ως μια πιο μόνιμη μορφή στέγασης για ορισμένα ασυνόδευτα παιδιά.⁵ Αυτό περιλαμβάνει παιδιά ηλικίας 16 ετών και άνω, καθώς και παιδιά οποιασδήποτε ηλικίας, ανάλογα με την εθνικότητα ή τα ποσοστά αναγνώρισης.⁶ Αυτό ενέχει τον κίνδυνο δημιουργίας ενός συστήματος προστασίας των παιδιών δύο ταχυτήτων, στο οποίο η πρόσβαση σε κατάλληλη φροντίδα δεν εξαρτάται από τις ατομικές ανάγκες, αλλά από την ηλικία και την υπηκοότητα, κατά παράβαση του άρθρου 2(1) της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Αυτό είναι εξαιρετικά ανησυχητικό από την σκοπιά των δικαιωμάτων του παιδιού. Οποιοδήποτε σύστημα διαφοροποιεί τη στέγαση και την προστασία των παιδιών με βάση την εθνικότητα ενέχει τον κίνδυνο διακρίσεων και υπονομεύει την αρχή ότι κάθε παιδί έχει δικαίωμα σε προστασία χωρίς διακρίσεις. Αυτού του είδους τα μέτρα επιβεβαιώνουν την εφαρμογή μιας ανησυχητικής και ευρύτερης τάσης σε ολόκληρη την Ευρώπη, η οποία ενισχύεται από τους νέους νόμους, σύμφωνα με την οποία οι αποφάσεις για την προστασία των παιδιών βασίζονται στα ποσοστά αναγνώρισης ή σε υποθέσεις σχετικά με την πιθανή έκβαση της αίτησης ασύλου τους, αντί στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και στην αξιολόγηση των αναγκών του.

Η κανονικοποίηση των «ασφαλών ζωνών» είναι επίσης προβληματική, καθώς όπως έχει επανειλημμένα τεκμηριωθεί οι χώροι αυτοί δεν είναι κατάλληλοι για την παρατεταμένη διαμονή παιδιών.⁷ Τα ελληνικά Δικαστήρια έχουν επανειλημμένα διαπιστώσει ότι τα παιδιά που φιλοξενούνται στις λεγόμενες «ασφαλείς ζώνες» ενδέχεται στην πράξη να υπόκεινται σε de facto κράτηση,⁸ καθώς δεν τους επιτρέπεται η έξοδος από την εγκατάσταση.

³ Σε αντίθεση με τον Κανονισμό για τη διαδικασία ασύλου, άρθρο 16 Κανονισμός 2024/1348. Σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, απαιτείται η έκδοση κοινή υπουργικής απόφασης για τη θέσπιση του συστήματος νομικής αρωγής πρώτου βαθμού (άρθρο 102 ν. 5307/2026), η οποία δεν έχει εκδοθεί ακόμη. Κατά τη στιγμή της σύνταξης της παρούσας έκθεσης, το μεταβατικό σχήμα που προβλέπεται στο άρθρο 261 παρ. 5 ν. 5037/2026 δεν είναι λειτουργικό.

⁴ Άρθρο 40(9) ν. 5306/2026.

⁵ Άρθρο 82 ν. 5307/2026.

⁶ Εθνικότητές με ποσοστό αναγνώρισης 20% ή λιγότερο ή προερχόμενοι από «ασφαλή χώρα καταγωγής» Άρθρο 78(4) ν. 5307/2026.

⁷ Βλ. πχ. Save the Children & Greek Council for Refugees, Παιδιά που Μετακινούνται στην Ελλάδα | Ιανουάριος – Απρίλιος 2025.

⁸ Μεταξύ άλλων Διοικητικό Πρωτοδικείο Ρόδου ΑΡ61/2025, Διοικητικό Πρωτοδικείο Σύρου ΑΡ7/2025, Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών ΑΡ538/2025, Συμβούλιο Πλημ Κρήτης (Χανιά) 349/2025 – όλες οι αποφάσεις διαθέσιμες στο [Δελτίο Νομολογίας Ασύλου](#).

Τα τελευταία χρόνια, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει επίσης διατάξει προσωρινά μέτρα σε πολυάριθμες υποθέσεις που αφορούσαν ασυνόδευτα παιδιά που παρέμεναν σε «ασφαλείς ζώνες».⁹ Στην πράξη, τα παιδιά που τοποθετούνται σε «ασφαλείς ζώνες» ενδέχεται να αντιμετωπίζουν σοβαρούς περιορισμούς στην κυκλοφορία τους, καθώς και περιορισμένη πρόσβαση στην εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη, την ψυχοκοινωνική υποστήριξη και τη νομική συνδρομή. Για ένα παιδί που έχει διαφύγει από συγκρούσεις, βία, απώλεια ή εκμετάλλευση, η τοποθέτησή του σε camp ή σε ένα κλειστό περιβάλλον μπορεί να επιδεινώσει το τραύμα και να υπονομεύσει την εμπιστοσύνη του προς τους φορείς προστασίας.

Ο νόμος επαναφέρει επίσης τη δυνατότητα κράτησης ασυνόδευτων παιδιών, όταν η κράτηση θεωρείται ότι «προστατεύει» το παιδί.¹⁰ Αυτή η διατύπωση είναι ιδιαίτερα ανησυχητική. Αν και αντανakλά μια εξαίρεση που επιτρέπεται βάσει του Συμφώνου της ΕΕ, ενέχει τον κίνδυνο να ανοίξει εκ νέου το δρόμο για μια λογική «προστατευτικής φύλαξης» από την οποία η Ελλάδα είχε απομακρυνθεί τα τελευταία χρόνια. Η κράτηση δεν μπορεί εκ φύσεως να αποτελεί μέτρο προστασίας των παιδιών. Τα διεθνή πρότυπα είναι σαφή ως προς το ότι η κράτηση στο πλαίσιο της νομοθεσίας για τη μετανάστευση και το άσυλο δεν εξυπηρετεί ποτέ το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και ότι, κατά κανόνα, πρέπει να εφαρμόζονται εναλλακτικές λύσεις αντί της κράτησης και κατάλληλες δομές φιλοξενίας για την προστασία των παιδιών.

Εκτίμηση ηλικίας: ένα μέτρο πρόσβασης σε προστασία που δεν πρέπει να εκθέτει τα παιδιά σε διαδικασίες συνόρων.

Υπάρχει μια εξέλιξη που ενδέχεται να είναι θετική όσον αφορά την εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας. Ο νόμος προβλέπει ότι οι διαδικασίες εκτίμησης της ηλικίας πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΕ και ότι μια νέα Κοινή Υπουργική Απόφαση θα εκδοθεί. Αυτό φαίνεται να επιβεβαιώνει την ανάγκη αναθεώρησης του ισχύοντος πλαισίου εκτίμησης της ηλικίας, το οποίο έχει δεχθεί ευρεία κριτική.¹¹ Χρειάζεται επείγοντως ένα νέο πλαίσιο για την αποκατάσταση των εγγυήσεων, συμπεριλαμβανομένου του τεκμηρίου ανηλικότητας, του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού, της διεπιστημονικής αξιολόγησης και της χρήσης ιατρικών εξετάσεων μόνο ως έσχατου μέσου. Ωστόσο, αυτό το θετικό βήμα ενδέχεται να υπονομευθεί από τη δυνατότητα παραπομπής ενός ατόμου που δηλώνει ότι είναι ασυνόδευτο παιδί στη διαδικασία στα σύνορα, σε περίπτωση που η διαδικασία εκτίμησης της ηλικίας δεν έχει ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του ελέγχου διαλογής (screening).¹² Αυτό δημιουργεί σοβαρό κίνδυνο σε ότι αφορά την παροχή προστασίας και, όπως υποστηρίζεται, αντιβαίνει στο δίκαιο της ΕΕ και στα διεθνή πρότυπα. Ένα παιδί του οποίου η ηλικία βρίσκεται ακόμη υπό εκτίμηση δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ενήλικας ούτε να κατευθύνεται σε διαδικασία που ενδέχεται να στερείται των απαιτούμενων εγγυήσεων για τα παιδιά. Εν αναμονή της εκτίμησης της ηλικίας, θα πρέπει να ισχύει το τεκμήριο της ανηλικότητας. Αυτό σημαίνει ότι το άτομο θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως παιδί έως ότου ολοκληρωθεί η διαδικασία.

Η εκτίμηση της ηλικίας δεν αποτελεί τεχνική τυπική διαδικασία. Αποτελεί πύλη προς την προστασία. Εάν ένα παιδί αντιμετωπιστεί εσφαλμένα ως ενήλικας, ενδέχεται να χάσει την πρόσβαση σε επιτροπεία, σε διαμονή κατάλληλη για παιδιά, σε διαδικαστικές εγγυήσεις και σε προστασία από την κράτηση ή από ακατάλληλες συνθήκες υποδοχής. Στο πλαίσιο εφαρμογής του Συμφώνου, ο κίνδυνος αυτός γίνεται ακόμη πιο σοβαρός, καθώς οι αποφάσεις που λαμβάνονται κατά τον αρχικό έλεγχο διαλογής ενδέχεται να οδηγήσουν ένα άτομο σε διαδικασίες στα σύνορα, όπου οι επιταχυνόμενοι χρόνοι, η περιορισμένη πρόσβαση και η περιορισμένη διαθεσιμότητα νομικής συνδρομής και εξειδικευμένων επαγγελματιών στον τομέα της προστασίας των παιδιών μπορούν να δυσχεράνουν την ταυτοποίηση των παιδιών και την ορθή εκτίμηση των αναγκών τους. Στο πλαίσιο αυτό, η παραπομπή ενός ατόμου, του οποίου η ηλικία δεν έχει ακόμη εκτιμηθεί, στη διαδικασία στα σύνορα ενέχει τον κίνδυνο να εκτεθούν τα παιδιά σε διαδικασίες για ενήλικες πριν καθοριστεί ορθά η ιδιότητά τους ως παιδιών.

⁹ Για μια σύνοψη AIRE Centre/Greek Council for Refugees, [Communication in accordance with Rule 9.2 of the Rules of the Committee of Ministers regarding the supervision of the execution of judgments and of terms of friendly settlements – O.R. v. Greece \(App No 24650/19\) group of cases](#), November 2025.

¹⁰ Άρθρο 27 ν. 5307/2026.

¹¹ ΚΥΑ 147627/2025, βλ. περισσότερα Save the Children & Greek Council for Refugees, [Παιδιά που μετακινούνται στην Ελλάδα | Ιανουάριος – Μάρτιος 2026](#).

¹² Άρθρο 11(3) ν. 5307/2026

Μια βασική εγγύηση στο πλαίσιο του Συμφώνου είναι η θέσπιση ενός ανεξάρτητου μηχανισμού για την παρακολούθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια των διαδικασιών ελέγχου διαλογής και των συνοριακών διαδικασιών.¹³ Στην Ελλάδα, ο μηχανισμός αυτός δεν συμπεριλήφθηκε στην κύρια νομοθεσία εφαρμογής του Συμφώνου, αλλά θεσπίστηκε μέσω ξεχωριστής νομοθεσίας σχετικά με το κληρονομικό δίκαιο, η οποία ψηφίστηκε τον Μάιο του 2026. Ως μηχανισμός παρακολούθησης ορίστηκε η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ).

Η επιλογή αυτή εγείρει σοβαρές ανησυχίες. Η αποτελεσματική παρακολούθηση δεν αποτελεί απλώς μια διοικητική λεπτομέρεια. Αποτελεί μία από τις βασικές εγγυήσεις που αποσκοπούν στην πρόληψη παραβιάσεων των δικαιωμάτων στα σύνορα και σε κλειστές ή περιορισμένες πρόσβασης εγκαταστάσεις. Για τα παιδιά και τις οικογένειες, ένας ανεξάρτητος μηχανισμός παρακολούθησης θα πρέπει να συμβάλλει στη διασφάλιση ότι οι εγγυήσεις εφαρμόζονται στην πράξη: ότι τα παιδιά ταυτοποιούνται, ότι οι οικογένειες δεν κρατούνται παράνομα, ότι διερευνώνται οι καταγγελίες για κακομεταχείριση ή επαναπροωθήσεις, ότι παρακολουθούνται οι συνθήκες υποδοχής και ότι οι καταγγελίες μπορούν να υποβάλλονται με ασφάλεια.

Έχουν εκφραστεί ανησυχίες σχετικά με το κατά πόσον η Εθνική Αρχή Διαφάνειας διαθέτει την ανεξαρτησία, την εντολή και την εμπειρογνομosύνη στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που απαιτούνται για τον ρόλο αυτό.¹⁴ Ο καταστατικός της σκοπός δεν επικεντρώνεται στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ενώ έχουν επίσης τεθεί ερωτήματα σχετικά με τη διαδικασία ορισμού της ηγεσίας της¹⁵ και την ικανότητά της να διερευνά παραβιάσεις δικαιωμάτων στα σύνορα.¹⁶ Οι ανησυχίες σχετικά με την ανεξαρτησία και τη μεθοδολογία που χρησιμοποιεί η ΕΑΔ, ιδίως όσον αφορά τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα σύνορα, απεικονίζονται περαιτέρω στην πρόσφατη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.¹⁷ Ο ορισμός ενός φορέα που κρίνεται ότι δεν είναι απολύτως ανεξάρτητος ή εξειδικευμένος στα ανθρώπινα δικαιώματα ενέχει τον κίνδυνο να αποδυναμώσει μία από τις λίγες εγγυήσεις που ενσωματώνονται στο πλαίσιο της Σύμβασης. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠ [σημείωσε](#) ότι ο ορισμός της ΕΑΔ ως Ανεξάρτητου Μηχανισμού Παρακολούθησης αποτελεί παράδειγμα υπονόμευσης τυχόν εγγυήσεων που περιλαμβάνονται στο Σύμφωνο.

Για τα παιδιά, αυτό έχει σημασία επειδή οι παραβιάσεις συμβαίνουν συχνά σε χώρους που είναι κλειστοί, απομακρυσμένοι ή δυσπρόσιτοι: συνοριακές εγκαταστάσεις, χώροι ελέγχου διαλογής, ζώνες ασφαλείας, καταυλισμοί και χώροι που μοιάζουν με κέντρα κράτησης. Χωρίς ισχυρή ανεξάρτητη παρακολούθηση, τα παιδιά και οι οικογένειές τους ενδέχεται να μην έχουν κανένα αποτελεσματικό τρόπο να εκφράσουν τις ανησυχίες τους, να αμφισβητήσουν παράνομους περιορισμούς ή να λάβουν προστασία όταν οι διασφαλίσεις αποτυγχάνουν.

3. Σύστημα προστασίας των ασυνόδευτων παιδιών: η πρόοδος που επιτεύχθηκε με κόπο βρίσκεται σε κίνδυνο.

Οι πρόσφατες εξελίξεις υποδηλώνουν επίσης μια γενικότερη αποδυνάμωση του συστήματος προστασίας των ασυνόδευτων παιδιών στην Ελλάδα.

¹³ Άρθρο 10 Κανονισμού Ελέγχου Διαλογής & Άρθρο 43(4) Κανονισμού Διαδικασίας Ασύλου.

¹⁴ Μεταξύ άλλων Συνήγορος του Πολίτη, [Παρατηρήσεις | Άρθρο 39 - Σχέδιο νόμου «Αναμόρφωση του κληρονομικού δικαίου και άλλες διατάξεις»](#), 13-5-2026, ΕΕΔΑ, [Η ΕΕΔΑ στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή για το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης](#), 14-5-2026.

¹⁵ Η ηγεσία της προτείνεται από την Κυβέρνηση και μπορεί να εγκριθεί με απλή κοινοβουλευτική πλειοψηφία, χωρίς να απαιτείται διακομματική συναίνεση, μεταξύ άλλων Joint CSO Report - [Rule of Law in Greece 2023](#), παρ. 59. Πράγματι, η επι του παρόντος επικεφαλής της ΕΑΔ εκλέχθηκε τον Αύγουστο του 2025, [μόνο με τις ψήφους του κυβερνώντος κόμματος](#).

¹⁶ Η προστασία των δικαιωμάτων του Ανθρώπου δεν περιλαμβάνεται στους καταστατικούς σκοπούς της ΕΑΔ.; βλ. επίσης FRA, [Monitoring fundamental rights during screening and the asylum border procedure – A guide on national independent mechanisms](#), 2024; RSA, [Σχόλια στο σχέδιο νόμου](#), Μάιος 2026.

¹⁷ ΕΔΔΑ, A.R.E. v Greece, αριθμ. Προσφυγής 15783/21, 7-1-2025, παρ. 227-228.

Οργανώσεις για τα δικαιώματα των παιδιών εκφράζουν ανησυχίες σχετικά με το κλείσιμο ή την πιθανή διακοπή βασικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των δομών επείγουσας στέγασης και των δομών ημιαυτόνομης διαβίωσης, καθώς και σχετικά με την αναστολή των δραστηριοτήτων υποστήριξης που συνδέονται με τον Εθνικό Μηχανισμό Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών στην Αθήνα, μετά τη λήξη και τη μη ανανέωση των συμφωνιών συνεργασίας και τις καθυστερήσεις στη χρηματοδότηση. Αυτό είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό, καθώς τα τελευταία χρόνια η Ελλάδα είχε σημειώσει σημαντική πρόοδο στη δημιουργία ενός ειδικού πλαισίου προστασίας για τα ασυνόδευτα παιδιά, μετά από σαφείς δημόσιες δεσμεύσεις των ελληνικών αρχών. Αυτό περιλαμβάνει την ανάπτυξη του συστήματος κηδεμονίας, εξειδικευμένων δομών, χώρων έκτακτης φιλοξενίας, μορφών ημι-ανεξάρτητης διαβίωσης και του Εθνικού Μηχανισμού Έκτακτης Ανάγκης, με την υποστήριξη οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, διεθνών οργανισμών και της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR).

Οι εξελίξεις αυτές δημιουργούν σοβαρές αμφιβολίες όσον αφορά τη συμμόρφωση της Ελλάδας με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Όταν οι υπηρεσίες περιορίζονται, καθυστερούν ή στερούνται βιώσιμης χρηματοδότησης, τα παιδιά διατρέχουν αυξημένους κινδύνους κακοποίησης, εκμετάλλευσης, εμπορίας, έλλειψης στέγης και άλλων σοβαρών παραβιάσεων των δικαιωμάτων τους.

Η προστασία των ασυνόδευτων παιδιών δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται ως προσωρινή λύση που εξαρτάται από τις διακυμάνσεις του αριθμού των αφίξεων. Ένα λειτουργικό, επαρκώς χρηματοδοτούμενο και προβλέψιμο σύστημα προστασίας των παιδιών αποτελεί μόνιμη υποχρέωση του κράτους και ουσιαστικό στοιχείο της προετοιμασίας/ετοιμότητας. Η κατάργηση υπηρεσιών, η απώλεια εξειδικευμένου προσωπικού και η αποδυνάμωση των καθιερωμένων μηχανισμών ενέχουν τον κίνδυνο να δημιουργηθούν ξανά κενά προστασίας που η Ελλάδα είχε προσπαθήσει να ξεπεράσει τα τελευταία χρόνια.

Οι επιπτώσεις της αναστολής των υπηρεσιών προστασίας για παιδιά

«Το Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού (Δίκτυο) ήταν από τις πρώτες οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών που υποστήριξαν τη δημιουργία του Εθνικού Μηχανισμού Επείγουσας Ανταπόκρισης, συνεισφέροντας την τεχνογνωσία και την εμπειρία του, παρέχοντας παράλληλα βασικές υπηρεσίες σε ασυνόδευτα παιδιά. Μέχρι την αναστολή του προγράμματός μας, είχαμε υποστηρίξει περισσότερα από 7.000 παιδιά, πολλά από τα οποία αντιμετώπιζαν σοβαρές ευαλωτότητες και κινδύνους προστασίας, συμπεριλαμβανομένων σοβαρών προβλημάτων υγείας, επιζώντων ναυαγίων και θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, εκμετάλλευσης και κακοποίησης. Ελπίζουμε ειλικρινά ότι το πρόγραμμα θα συνεχιστεί σύντομα, ώστε αυτές οι ζωτικές υπηρεσίες να μπορέσουν να διατεθούν ξανά σε ασυνόδευτα παιδιά που έχουν ανάγκη».

Συστάσεις

Να διασφαλιστεί ότι η εφαρμογή του Συμφώνου ενισχύει, αντί να αποδυναμώνει, τα μέτρα προστασίας των παιδιών

Η ελληνική Κυβέρνηση πρέπει να διασφαλίσει ότι η εφαρμογή του Συμφώνου της ΕΕ για τη Μετανάστευση και το Άσυλο δεν θα υποβαθμίσει τα υφιστάμενα πρότυπα προστασίας των παιδιών. Ο έλεγχος διαλογής, οι διαδικασίες στα σύνορα και οι περιορισμοί στην κυκλοφορία δεν πρέπει να καθυστερούν την πρόσβαση των παιδιών στο άσυλο, στις νομικές πληροφορίες, στον εντοπισμό ευάλωτων ομάδων, στην υγειονομική περίθαλψη, στις κατάλληλες συνθήκες υποδοχής και στις παραπομπές για την προστασία των παιδιών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να παρακολουθεί στενά την εφαρμογή του Συμφώνου από την Ελλάδα, προκειμένου να διασφαλίσει τη συμμόρφωση με το δίκαιο της ΕΕ και τα θεμελιώδη δικαιώματα, και να παρεμβαίνει σε περίπτωση παραβιάσεων.

Τα παιδιά είναι πάνω απ' όλα παιδιά: τα ζητήματα προστασίας δεν πρέπει ποτέ να δικαιολογούν την κράτηση

Η Ελλάδα δεν πρέπει να ανατρέψει την πρόοδο που έχει επιτευχθεί όσον αφορά τον τερματισμό της κράτησης των ασυνόδευτων παιδιών. Η επανεισαγωγή μέτρων που στερούν τα παιδιά από την ελευθερία τους, ή η εκ νέου χρήση «ζωνών ασφαλείας» Κλειστών Ελεγχόμενων Δομών — πέραν της βραχυπρόθεσμης έκτακτης υποδοχής —, κινδυνεύουν να κανονικοποιήσουν την παρατεταμένη διαμονή σε χώρους που δεν έχουν σχεδιαστεί για την παροχή εξειδικευμένης φροντίδας σε ασυνόδευτα παιδιά, και αποτελεί σοβαρή υποχώρηση για την προστασία των παιδιών. Όλα τα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να παραπέμπονται χωρίς καθυστέρηση σε εξειδικευμένους χώρους διαμονής, κατάλληλους για παιδιά, καθώς και σε συστήματα επιτροπείας και υποστήριξης. Δεν πρέπει ποτέ να τοποθετούνται

σε χώρους διαμονής ενηλίκων, να τίθενται υπό κράτηση ή να παραμένουν για παρατεταμένες περιόδους σε κλειστές ή περιορισμένες εγκαταστάσεις. Τα παιδιά είναι πάνω απ' όλα παιδιά, και τα ζητήματα προστασίας δεν πρέπει ποτέ να χρησιμοποιούνται ως δικαιολογία για την κράτησή τους, καθώς η κράτηση δεν εξυπηρετεί ποτέ το συμφέρον του παιδιού.

Αποκατάσταση των εγγυήσεων στις διαδικασίες εκτίμησης της ηλικίας

Οι ελληνικές Αρχές θα πρέπει να υιοθετήσουν επείγοντως ένα αναθεωρημένο πλαίσιο εκτίμησης της ηλικίας, πλήρως εναρμονισμένο με τα πρότυπα της ΕΕ και τα διεθνή πρότυπα για την προστασία των παιδιών, το οποίο θα περιλαμβάνει μια διεπιστημονική προσέγγιση μέσω της συμμετοχής εξειδικευμένων επαγγελματιών, καθώς και την εφαρμογή ιατρικής αξιολόγησης μόνο ως έσχατο μέτρο σε περίπτωση αμφιβολίας. Μέχρι την ολοκλήρωση της αξιολόγησης της ηλικίας, πρέπει να ισχύει το τεκμήριο της ανηλικότητας: το εν λόγω πρόσωπο πρέπει να αντιμετωπίζεται ως παιδί και δεν πρέπει να παραπέμπεται σε διαδικασίες στα σύνορα ούτε να τοποθετείται σε χώρους για ενήλικες ή σε χώρους που μοιάζουν με κέντρα κράτησης.

Διασφάλιση της ανεξάρτητης και αποτελεσματικής παρακολούθησης των δικαιωμάτων των παιδιών

Η ελληνική Κυβέρνηση θα πρέπει να διασφαλίσει ότι ο Ανεξάρτητος Μηχανισμός Παρακολούθησης που απαιτείται από το Σύμφωνο είναι πραγματικά ανεξάρτητος, διαθέτει επαρκείς πόρους και είναι εφοδιασμένος με εμπειρογνωμοσύνη στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της προστασίας των παιδιών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να αξιολογήσει εάν ο φορέας παρακολούθησης που επιλέχθηκε πληροί τις απαιτήσεις ανεξαρτησίας και αποτελεσματικότητας που προβλέπονται στον Κανονισμό Ελέγχου Διαλογής, συμπεριλαμβανομένης της ικανότητάς του να παρακολουθεί παραβιάσεις δικαιωμάτων που επηρεάζουν παιδιά και οικογένειες στα σύνορα και σε κλειστές ή περιορισμένης πρόσβασης εγκαταστάσεις. Εάν δεν διασφαλίζονται η ανεξαρτησία και η αποτελεσματικότητα, η Επιτροπή θα πρέπει βάσει των υποχρεώσεων της, να εκκινήσει διαδικασίες παράβασης, δεδομένου ότι το Σύμφωνο έχει πλέον τεθεί σε εφαρμογή.

Διατήρηση και χρηματοδότηση του συστήματος προστασίας των ασυνόδευτων παιδιών

Η ελληνική Κυβέρνηση θα πρέπει να διασφαλίσει τη συνέχεια, την επαρκή χρηματοδότηση και την έγκαιρη ανανέωση των εξειδικευμένων υπηρεσιών για τα ασυνόδευτα παιδιά. Οι υπηρεσίες που έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια –συμπεριλαμβανομένων των δομών επείγουσας φιλοξενίας, των δομών φιλοξενίας, των μορφών ημι-ανεξάρτητης διαβίωσης, της επιτροπείας και του Εθνικού Μηχανισμού Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών– δεν θα πρέπει να διακοπούν ή να αποδυναμωθούν. Ένα σταθερό και επαρκώς χρηματοδοτούμενο σύστημα προστασίας των παιδιών είναι απαραίτητο για την πρόληψη της έλλειψης στέγης, της εκμετάλλευσης, της εμπορίας ανθρώπων και άλλων σοβαρών παραβιάσεων των δικαιωμάτων.

* Το παρόν σημείωμα συνέταξαν οι Αλέξανδρος Κωνσταντίνου (GCR) και Anne-Lise Dewulf (SCI). Περιλαμβάνει πληροφορίες μέχρι και τις 19 Ιουνίου 2026.